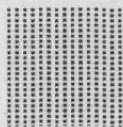

شماره پست: ۶۳۵۷۲۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیاست‌های بومی ساز، بخش نفت و گاز

از مجموعه گزارش‌های مطالعاتی بانک جهانی

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	سیاست‌های بومی‌سازی در بخش نفت و گاز: از مجموعه گزارش‌های مطالعاتی بانک جهانی / تالیف سیلوانا توردو ... و [دیگران] ترجمه بهروز نوری، مرتضی رضایپور، رضا علیپور یگانه
مشخصات نشر	تهران: پژوهشگاه صنعت نفت، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۱۶ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۵۳۱-۰۸-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	Local content policies in the oil and gas sector. عنوان اصلی:
یادداشت	تالیف سیلوانا توردو، مایکل وارنر، اوسمل مانزانو و یحیی انوتی.
یادداشت	کتاب‌نامه.
موضوع	نفت -- صنعت و تجارت
موضوع	Petroleum industry and trade
موضوع	نفت -- صنعت و تجارت -- سیاست دولت
موضوع	Petroleum industry and trade -- Government policy
موضوع	نفت -- ذخائر -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	Petroleum reserves -- Economic aspects
شناسه افزوده	توردو، سیلوانا، ۱۹۶۲-، م.
شناسه افزوده	Tordo, Silvana
شناسه افزوده	ن: بهروز، ۱۳۶۵-، مترجم
شناسه افزوده	رضایپور، مرتضی، ۱۳۵۸-، مترجم
شناسه افزوده	علیپور یگانه، رضا، ۱۳۶۹-، مترجم
شناسه افزوده	پژوهشگاه صنعت نفت
شماره کتاب‌شناسی ملی	۱۶۱۷۳
رده‌بندی دیویی	۳۳۷
رده‌بندی کنگره	۹۱۳۹۶ س ۳۰/۱۱ H.L.

چاپ این کتاب، پس از تأیید هیئت مدیره و تصویب هیئت مدیره، در جلسه شورای نشر پژوهشگاه صنعت نفت، مورخ ۱۳۹۵/۹/۱۵، به تصویب رسید.

تهران: بلوار غربی مجموعه ورزشی آزادی، پژوهشگاه صنعت نفت ۲۱ پست ۱۴۸۵۷۳۳۱۱۱
صندوق پستی: ۱۳۷-۱۴۶۶۵ □ تلفن مرکز نشر: ۴۸۲۵۲۰۴۸، فکس: ۴۴۷۲۳۹۵
وب سایت پژوهشگاه: E-mail: naehr@ripi.ir , www.ripi.ir

سیاست‌های بومی‌سازی در بخش نفت و گاز؛ از مجموعه گزارش‌های مطالعاتی بانک جهانی
تالیف: سیلوانا توردو، مایکل وارنر، اوسمل مانزانو و یحیی انوتی
ترجمه: بهروز نوری، مرتضی رضایپور و رضا علیپور یگانه

ناشر: پژوهشگاه صنعت نفت □ ویراستار ادبی: منیر قنبریان □ صفحه‌آرا: اشرف‌السادات حسینی
طراح جلد: پرویز بیانی □ چاپ اول: پاییز ۱۳۹۶ □ شمارگان: ۲۰۰ نسخه
قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال □ چاپ و صحافی: بهراد

ISBN: 978-600-8531-08-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۳۱-۰۸-۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	پیش‌گفتار ز سر
۹	پیش‌گفتار مترجمان
۱۱	چکیده اجرایی
۲۱	فصل اول: تعریف بومی سازی
۲۴	ارتباطات و بومی سازی
۲۶	ارتباطات بخشی
۳۳	بومی سازی و زنجیره ارزش
۳۸	دلایل دولت‌ها برای افزایش بومی سازی
۴۰	یادداشت‌ها
۴۰	مراجع
۴۱	فصل دوم: پرونده‌ای در حمایت از (و مخالف با) سیاست‌های بومی سازی در بخش نفت
۴۳	تاریخچه مختصر سیاست‌های توسعه مولد و نقش سیاست‌های بومی سازی
۴۷	نقش دولت در سیاست‌های توسعه تولیدی: چهارچوب مفهومی
۴۸	ابزارها و اهداف سیاست‌های توسعه مولد
۵۳	حمایت از اشتغال و دیگر اهداف اجتماعی
۵۴	مباحثی علیه استفاده از سیاست‌های بومی سازی
۵۴	عدم توازن اهداف سیاستی و ابزارها، اولین و بهترین مداخلات در مقابل مداخلات درجه دو
۶۲	نتیجه‌گیری
۶۳	یادداشت‌ها
۶۳	مراجع
۶۵	فصل سوم: انواع سیاست‌های بومی سازی
۶۸	بیانیه‌های سیاست، مجاری، ابزارهای اجرایی و شیوه گزارش‌دهی
۷۹	استخدام، آموزش و ارتقای اتباع داخلی

صفحه	عنوان
۸۲	تامین داخلی کالا و خدمات
۹۱	بومی سازی در برابر توسعه بومی سازی
۹۳	طبقه بندی سیاست های بومی سازی براساس مجرای مداخله و میان حوزه های بودن
۹۵	نتیجه گیری
۹۵	یادداشت ها
۹۸	مراجع
۹۹	فصل چهارم: سنجه های سیاستی
۱۰۲	انواع سنجه ها
۱۰۹	سنجه های اندازه گیری بومی سازی در بخش نیروی کار
۱۱۵	سنجه های اندازه گیری مقدار بومی سازی در زنجیره تامین
۱۱۸	سنجش منابع اختصاص یافته به خدمات و کالاهای بومی
۱۲۴	سنجش توسعه بومی سازی
۱۲۶	نتیجه گیری
۱۲۷	یادداشت ها
۱۲۸	مراجع
۱۳۳	فصل پنجم: طراحی و اجرای سیاست های بومی سازی: درس آموخته ها
۱۵۷	سیاست های بومی سازی در کشورهای منتخب
۱۸۵	سئوالات کلیدی سیاستی
۱۹۲	نتیجه گیری: چه چیزی واقعا مهم است؟
۱۹۴	یادداشت ها
۱۹۵	مراجع
۱۹۹	فصل ششم: چه چیزی بی پاسخ مانده است؟
۲۰۲	یادداشت
۲۰۳	پیوست ها
۲۰۵	پیوست الف: فعالیت های مراحل مختلف زنجیره ارزش صنایع نفت و گاز
۲۰۴	ضمیمه ب: جداول نهاده - ستاده، پیوندهای بالادستی و پایین دستی
۲۰۸	ضمیمه ج: عناصر سازنده ماتریس های حسابداری اجتماعی جی تی ای پی
۲۰۹	ضمیمه د: پیوندهای بالادستی و پایین دستی در کشورهای منتخب برای بخش نفت و گاز
۲۱۰	ضمیمه ه: انواع سیاست های بومی سازی در کشورهای منتخب

پیش‌گفتار مترجمان

یکی از نگرانی‌های همیشگی حاکمان و سیاست‌گذاران در کشورهای تولیدکننده نفت و گاز حداکثر کردن مزایای اقتصادی حاصل از استحصال این ذخایر تجدیدناپذیر، با طراحی و وضع قوانین و سیاست‌های مناسب، بوده است. یکی از موضوعات مهم در این زمینه، بررسی و ارزیابی سیاست‌های بهره‌گیری از ظرفیت بومی یا اصطلاحاً بومی‌سازی در بخش نفت و گاز با هدف مشخص شدن این موضوع است که این بخش از صنعت تا چه حد می‌تواند با روش‌هایی فراتر از نقش‌آفرینی مستقیم در اقتصاد، که عموماً حاصل از فروش نفت خام و گاز طبیعی است، و از راه ارتباط با دیگر بخش‌ها ارزش افزوده و مزایای اقتصادی ایجاد کند. اصطلاح «ظرفیت‌سازی بومی» یا «بومی‌سازی» را اولین بار رومن در سال ۱۹۸۱ به کار برد و به تدریج در صنعت نفت و گاز رایج شد. در گزارش‌های مختلف، تعاریف متفاوتی از ظرفیت بومی ارائه شده‌اند ولی به‌طور کلی می‌توان آن را مالکیت بومی شدن کارهای محال در تولید یا ایجاد ارزش افزوده در فرآیند تولید دانست.

در سال‌های اخیر با تحمیل تحریم‌های بین‌المللی به ایران و با مطرح شدن مفاهیمی چون اقتصاد مقاومتی، که یکی از مهم‌ترین مولفه‌های آن تعالی سطح توان داخلی است، حداکثر استفاده از ظرفیت داخلی و بومی‌سازی در صنعت پیش‌ران کشور در حوزه اقتصاد، یعنی صنعت نفت، از مهم‌ترین موضوعات است. تبیین درست این مفهوم به لحاظ نظری و عملی آن جایی مهم می‌شود که سیاست‌کنونی وزارت نفت ایجاد شبکه‌های همکاری بین «ای- ملی» در حوزه‌های مختلف زنجیره ارزش نفت و گاز است. یکی از دغدغه‌های اصلی ما «توازن و مخالفان شکل‌گیری همکاری‌های بین‌المللی ارتقای ظرفیت بومی و استفاده حداکثری از توان داخلی» است.

کتاب حاضر حاصل یکی از مهم‌ترین مطالعات جهانی در زمینه بومی‌سازی است که با ناک جهانی در قالب گزارشی ارزشمند منتشر کرده است و مترجمان بر این باوراند که این کتاب اطلاعاتی ارزشمند را در زمینه ارتقای توان داخلی و نیز استفاده حداکثری از توان داخلی در اختیار مدیران و سیاست‌گذاران حوزه نفت و گاز قرار خواهد داد.

با توجه به این که بسیاری مواقع معادلی دقیق و رساننده همه ابعاد یک کلمه در زبان فارسی وجود ندارد، تلاش شده معادلی مناسب ایجاد شود و برای کلمه Local Content، که معادل‌هایی مختلف مانند «استفاده حداکثری از ظرفیت داخل»، «محتوای داخلی»، «ارتقای توان داخل» و در نهایت «بومی‌سازی» برای آن ارائه شده‌اند، مرتبط‌ترین واژه با مفهوم اصلی یعنی «بومی‌سازی» انتخاب شده است.

مترجمان امیدواراند که توانسته باشند بخشی اندک از خلاء اطلاعاتی در این حوزه را پر کنند تا شاید این گام کوچک، که قطعاً بی نقص نیست و نیازمند دریافت نظرات اصلاحی خوانندگان و متخصصان این حوزه است، باعث شود گام‌هایی بلندتر برای ارتقای هر چه بیش‌تر توان داخلی صنعت نفت و گاز ایران و همچنین ارزش‌آفرینی اقتصادی روزافزون برداشته شوند.

بهروز نوری

مرتضی رضاپور

رضا علی‌پور یگانه

www.ketab.ir